

VÁCSZENTLÁSZLÓI Kisbíró

Közérdekű negyedéves kiadvány | XXXII. évfolyam 1. szám | 2023. május

Iskolai életképek

A Szent László Általános iskolában idén is változatos programokon vehettek részt a gyerekek, számos versenyen szerepelhettek és mérhették össze tudásukat. Az emlékezetes pilanatokot szedtük egy csokorba.

(4. oldal)

Szülőföldem, szép Szentlászló

Balogh Zoltán helytörténeti rovatában ezúttal a lakosság alakulásának szempontjából jeleníti meg a település múltját, valamint Szent László tudósok által rekonstruált arcképe is láthatóvá válik.

(8. oldal)

Láthatatlan élőlények

A Vácszentlászlón családjával élő Dr. Szabó István tanszékvezető egyetemi docenssel beszélgettünk kutatási eredményeiről, a mikroműanyag szennyezett-ségről és környezetünk megóvásának lehetséges módjairól.

(12. oldal)

POLGÁRMESTERI BESZÁMOLÓ

Tervek, sikerek, rendezvények

Tisztelt Vácszentlászlóiak!

Az elmúlt időszak ismét próbára tett bennünket, új gondokkal és kihívásokkal kellett megküzdenünk, még körütekintőbben kellett gazdálkodnunk, mégis jelentős, a község számára előnyös eredményekről tudok beszámolni. Az elmúlt időszakban számos régóta fennálló problémára találtunk megoldást, és több olyan projektet is elindítottunk, amelyek biztosítják Vácszentlászló lakosai számára a folyamatosan fejlődő, élhetőbb környezetet.

A kínálkozó lehetőségeket, pályázatokat lehetőség szerint kihasználtuk, amelynek eredményét már egy ideje élvezhetik a településen élő családok. Egyik legjelentősebb beruházásunk volt az óvoda felújítása, amely több lépcsőben történt. A munkálatok utolsó szakaszában befejeződött az óvoda konyhájának teljes körű felújítása, amelynek köszönhetően ma már egy minden igényt kielégítő, modern munkakörnyezetben készülhetnek az ételek. Az óvoda udvarának rendbetétele is befejeződött, elhelyezésre kerültek a szintén pályázati úton elnyert kültéri játékok, az új kerítés pedig nemcsak szebb és rendezettebb összképet ad, de biztonságosabbá teszi a kicsik birodalmát. A megújult óvoda minden kisgyermekes család örömeire szolgál és megerősíti az irányú törekvéseinket, hogy ne csupán megőrizzük, de évről évre növeljük a településen felnövekvő gyermekek számát és a lehetőségek bővítésével a fiatalok számára is vonzó lakhellyé tegyük Vácszentlászlót. Ennek szellemében terveink között szerepel egy bölcsőde építése, amely további jelentős segítség lenne a kisgyermeket nevelő szülők számára. Ezt a projektet szintén pályázat útján szeretnénk megvalósítani, amelyhez az önkormányzat részéről minden egyéb feltétel biztosított, rendelkezünk az építkezéshez szükséges telekkel és önerő-

vel is. Hasonló okokból éreztük szükségét az iskola melletti tornaterem kialakításának, amelynek munkálatai már folyamatban vannak, jelenleg a közműegyeztetések szakaszában vagyunk. Ugyancsak a családokra és fiatalokra gondoltunk a faluközpontban kialakított sportparkkal, az új játszótérrel és a köré épített járdával, pihenőpadokkal, valamint az esti ott tartózkodást is lehetővé tevő, megfelelő kivilágításról gondoskodó kandaláberekkel. A Kossuth utca elején a lakosság már birtokba vehette az elkészült járdát, amely mellett új, stabil korlát gondoskodik a gyalogosok védelméről. Pályázati forrásból, szeretnénk folytatni a járdaépítést a Zsámboki úton a falu végéig, és gyalogátkelőhelyek kialakításával biztonságosabbá tenni a közlekedést a központban és az iskola környékén.

Településünk több polgárát is személyes emlékek fűzik jelenlegi legrégebbi épületünkhöz, az egykori iskolához, amelyet szintén pályázati úton szeretnénk régi funkciójához méltón közösségi térként felújítani és megőrizni a falu számára.

Környezetünk szépítése, rendben tartása is fontos feladatunk, ezért több éves problémát szeretnénk megoldani a patlak medrének alapos tisztításával, különös tekintettel a házak közötti területekre, ahol eddig még egyetlen alkalommal sem történtek hasonló munkálatok. A vízjogi létesítési engedélyt megkaptuk, május végén adjuk át a területet a kivitelezőnek. A munkavégzés átmenetileg talán kellemetlenségeket okoz majd az ott élőknek, de a kívánt eredmény elérésének érdekében kérjük, legyenek türelemmel.

Tájékoztatjuk az autósokat, hogy a sebességhatárok betartása érdekében a Zsámboki úton, Turai úton, Valkói úton traffipax pont került elhelyezésre, vezessenek figyelmesen és tartsák be a közlekedési szabályokat.

Óriási öröm volt számomra és valódi példaértékkel bír a rekordszámú részvétel az idei TeSzedd szemétszedő akciónkon. Kevés olyan település van, ahol ilyen sokan összegyűlnek egy jó cél érdekében, 130 fő vett részt az önkéntes szemétszedésben, ahol 50 zsákot töltöttünk meg hulladékkal. Rengeteg gyerek is eljött és aktívan részt vett a munkában, amelyért külön köszönet jár a pedagógusoknak és a szülőknek egyaránt. A polgárórság tagjai is segítségünkre voltak, nekik is köszönjük, hogy csatlakoztak és biztosították számunkra a helyszínt.

Nagy érdeklődés övezte a hagyományainkhoz híven újra megrendezésre került Őszi bálunkat, és a Tavaszi bál részvételi aránya szintén azt mutatta, hogy nagy szükség van a hasonló összejövetelekre, az oldott, vidám hangulatú társas

eseményekre. Nem múlhat el a május az Anyák napi gála nélkül, idén is boldog és büszke anyukák, nagymamák, dédnagymamák nézhatték végig az iskolások és óvodások köszöntő műsorát a színes programokkal gazdagított rendezvényünkön. A május 13-án megrendezett, az iskola által szervezett Szülők bálja szintén a felhőtlen szórakozás jegyében zajlott, ráadásul a résztvevők, a bál bevételével támogathatták az iskolát. Május utolsó vasárnapja ismét a gyerekeké lesz, hagyományos gyereknapi rendezvényünkkel várjuk a családokat. A falunap június 17-én kerül megrendezésre, a részletes programot az újság hátsó borítóján láthatják. A búcsú június 25-én lesz megtartva. Remélem, további rendezvényeinken is hasonlóan magas részvételre számíthatunk, módunk lesz együtt átélni az élményeket és erősíteni településünk közösségét.

Addig is kívánok mindenkinek jó egészséget és pihenéssel teli nyarat!

Horváth László Tibor polgármester

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET MEGTÁRGYALTA

A képviselő-testület 2022. november 2-án rendkívüli ülésen az intézmények energiaellátása tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás ajánlatainak elfogadásáról döntött.

A 2022. november 30-án tartott ülésen a képviselők elfogadták a háromnegyed éves gazdálkodásról szóló beszámolót és módosították a költségvetési rendeletet. A bevételi terv 873.083.934,-Ft-ra módosult, amit háromnegyed évnél 787.008.256,-Ft-ra teljesítettünk, míg a kiadásunk 367.341.069,-Ft volt. A bevételek között már szerepelt a Hajta-patak rendezésére elnyert pénzeszköz is, ami 298.822.242,-Ft-ot jelent. Az ülésen a képviselők elfogadták a 2023. évi belső ellenőrzési tervet, valamint a Sportegyesület és a Polgárőr egyesület tájékoztatóját is. Mivel a TOP-Plusz pályázati támogatással megvalósuló patak mederrendezés közbeszerzés köteles felújítás, ezért módosításra került a közbeszerzési terv.

2022. december 14-én az Arany János Művelődési Házban tartott közmeghallgatáson a polgármester úr ismertette a 2022-ben végzett munkákat, s a 2023. évi fejlesztési elképzeléseket. A közmeghallgatást követő testületi ülésen a képviselők elfogadták az önkormányzat új közbeszerzési szabályzatát.

Az önkormányzatnak rendelkeznie kell helyi esélyegyenlőségi programmal, amit 2022. december 20-án tartott rendkívüli ülésen fogadtak el a képviselők. A HEP 2023-2027. közötti időszakra vonatkozóan határozza meg a helyi esélyegyenlőségi vállalásainkat és feladatainkat.

2023. február 15-én a képviselők elfogadták a 2023. évi munkatervet, mely szerint 6 rendes testületi ülés és egy közmeghallgatás kerül megtartásra, de természetesen rendkívüli ülések tartására több alkalommal is sor kerülhet. Megalkotásra került a 2023. évi költségvetésről szóló rendelet 426.675.205,-Ft-os bevétellel és ugyanakkora összegű kiadással. A költségvetés takarékos, de biztonságos működésre ad lehetőséget. Elfogadásra került „Az egyes önkormányzati rendeletek hatályon kívül helyezéséről” szóló önkormányzati rendelet, melyben a már gyakorlatban nem alkalmazott régi rendeleteket helyezték hatályon kívül. Határozat született arról is, hogy ez évben közbeszerzést nem tervezünk, valamint arról, hogy az önkormányzat a szabad pénzeszközait leköti. Elfogadásra kerültek az ez évi köztisztviselői teljesítménykövetelmények is. Döntés született arról, hogy a sportpálya területén tornyos bázis ál-

lomás épülhessen, bérleti konstrukció keretében. A képviselők a közbeszerzési eljárást követően kiválasztották a patak meder felújítás kivitelező cégét. A testület április 19-én elfogadta a 2022. évi zárszámadást, az elmúlt év bevétele 906.748.619,-Ft volt, míg a kiadása az önkormányzatnak 493.168.111,-Ft volt. A pénzmaradványból 296.900.557,-Ft kötelezettség vállalással terhelt, míg a 100 millió forintot meghaladó összeget tartalékba helyezték.

Az ülésen elfogadásra került a 2022. évi belső ellenőrzési jelentés tárgyában tett hivatali intézkedés, valamint döntés született arról, hogy a Zsamboki úti járdafelújítást folytatni kell az önkormányzat tartaléka terhére. Elfogadásra került továbbá a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló előterjesztés. A testület döntése alapján ismételten benyújtottuk a szociális célú tüzelőanyag pályázatot.

Az önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal és a Társulások munkáját érintő kérdésekben szívesen állok az Önök rendelkezésére.

Tisztelettel:
dr. Král László
címzetes főjegyző, jegyző

ÉLETKÉPEK AZ ISKOLA IDEI ESEMÉNYEIBŐL

Januárban a magyar kultúra napja és a Himnusz születésének 200. évfordulója alkalmából, valamint a Petőfi 200 rendezvénysorozathoz kapcsolódva a diákok közösen szavalták Kölcsey költeményét és Petőfi Sándor Szülőföldemen című versét.

Februárban a Kazinczy Ferenc szépíróversenyen 16 felső tagozatos diákunk olvasott fel ismert, majd ismeretlen szöveget a zsűrinek. Mindenki nagyon felkészült és ügyes volt, a legjobb helyezést elérők oklevelet kaptak és könyvjutalomban részesültek.

Márciusban a Petőfi iskolai szavalóversenyen 1-8. osztályig mérték össze tudásukat a gyerekek, akik nagyon szépen szerepeltek. Reméljük, ezzel sikerül hagyományt teremteni iskolánkban és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy minél több verset ismerjenek és tanuljanak meg.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából megemlékezést tartottunk iskolánkban. Ünnepi műsorral idén a 4. osztályos tanulók készültek Varga Zoltán osztályfőnök és Csujka Levente tanár úr segítségével. Színvonalas előadásukban

felidéztek a legfontosabb eseményeket és történelmi szereplőket.

Az iskolában megrendezett Petőfi-napon filmvetítéssel, játékos totóval, érdekes programokkal tudhattak meg többet a gyerekek a reformkori Magyarországról és híres költőnk életéről. Áprilisban az alsósok számára adódott szereplési lehetőség a mesemondó versenyen, ahol a zsűri szintén nagyon elégedett volt, hiszen csodás előadásokat hallott és nagyon szép eredmények születtek. A díjazottak itt is oklevéllel és egy-egy szép mesekönyvvel lettek gazdagabbak.

Nagy sikerű színházlátogatásaink idén is folytatódtak, két alkalommal is ellátogattunk a Nemzeti Színházba, az 5. osztályosokkal a János vitézt, a 6. osztályosokkal az Egri csillagokat néztük meg. A játékból és szórakozásból sem volt hiány, a februári farsangi mulatságon ötletes, jelenkori, múltbéli, a képzelet világából merített vagy éppen mitológiai ihletésű jelmezekben vonultak fel a gyerekek. Iskolánkba is ellátogattak az utazó planetárium. Tanulóink látványos előadásokon tanulhattak az óceánok élővilágáról és a Naprendszeréről.

Áprilisban a digitális témahét kínált változatos programokat a gyerekeknek, a minden évben megrendezésre kerülő fenntarthatósági témahét pedig számos új ismerettel bővítette tudásukat. Látogatást tettünk többek között a budapesti ELTE Fűvészkertbe, ahol megismerkedhettek a különleges növények világával, az iskolában meghirdetett mini díszkert tervezési versenyen pedig az 1-6. osztályosok kreativitásukat is megmutathatták, gyönyörű alkotások születtek.

A TeSzedd akcióhoz csatlakozva lakóhelyünk tisztaságáért is sokat tehetünk közösen a falu lakosságával, ahol ügyesen kivették a munkából a részüket a gyerekek. A május az ünnepek hónapja volt, diákjaink az Anyák napi gálán lepték meg szívhez szóló műsorukkal az anyukákat és a nagymamákat, a hónap közepén pedig alapítványalapító bált rendeztünk az iskola javára, a szülői munkaközösség és a pedagógusok együttműködésével.

A hangulat fergeteges volt, köszönjük minden támogatónak és segítőnek a részvételét!

Grébelné Kovács Andrea igazgatónő

AKTUÁLIS MUNKÁK A KERTJEINKBEN

Gyümölcsfáink javarészt már túl vannak a virágzáson a korai fajták már az utolsó szíromleveleknek is búcsút intettek, a késeiek viszont még próbálják fenntartani kertünk pompáját május beköszöntével is. **Elvégeztük a lemosó permetezéseket** is sőt, a **virágzáskori védelemet** is magunk mögött tudhatjuk. A szorgosaknak már fejletten sorol a sárgarépa, petrezselyem, mák, a borsó, hagyma, de már a burgonya is elég lombos. A melegigényes fajták kiültetésére is sor kerülhet (paprika-paradicsom palánták, uborka, tök, bab), de ne feledjük el, hogy Szervác, Pongrác, Bonifác még elkéséríthet bennünket nem beszélve a „ráérős” Orbánról!

A tavasz csapadékkal egyelőre jól ellát minket, cél, hogy a **már kikelt növényeink gyommentesen fejlődjenek**, amint lehet a **sűrűn vetettet ki kell egyelni**, hogy az optimális tőszámban fejlődhessen, a **csapadék tömörítő hatását lazító kapálással kell megszüntetnünk**. A párás melegben már számíthatunk a levéltetvek betelepülésére, illetve a burgonya bogár is megkezdte „áldásos” tevékenységét. A levéltetvek ellen a Teppeki 50WG-t míg az utóbbi ellen elsősorban a Benevia-t és a Coragen 20 Sc-t javasolnám. Javasolt kombinálni rézzel (Nordox, Cuproxat) a burgonyavész és alternária ellen.

A gyümölcsösökben már folytatódik a „nagyüzem” az elmúlt és **elkövetkező permetezéseknek döntő jelentősége van a fák és a termések szempontjából** is. Sajnos az elmúlt évtizedekben rendkívüli mértékben megnőtt a fák virágzáskori sebezhetősége. Ennek több oka is van, kórokozók felszaporodása, extrém időjárás, érzékeny fajták, hatékony vegyszerek kivonása..stb. Ma már ott tartunk, hogy ha legalább virágzáskor nem permetezünk hatékonyan, akár többször is, akkor nem csak a terméstől köszönhetünk el, hanem néhány éven belül sajnos a gyümölcsfáinktól is.

Különösen veszélyben van a kajszi, őszibarack, de a cseresznye és meggy is. **Ha már bekövetkezett a fertőzés**, annak markáns jelei vannak, az ágakon a virágoktól

kiindulva - mivel a virág bibén keresztül hatol be - az ág elkezd száradni. **Ilyenkor** azt tehetjük, hogy **levágjuk a fertőzött részt** úgy, hogy az egészséges részből is 2-3-centimétert „feláldozunk”.

Ne feledkezzünk meg róla, hogy a **korai lisztharmat fertőzés** ellen már védekezni kell, az **őszinél, almánál, szőlőnél, ribizlinél** is felszívódó szereket használunk, az őszibaracknál még a tafrinára is gondoljunk. Főleg a fehér húsú fajtáknál, mert azok sokkal érzékenyebbek. (Score, Topas, Folicur Solo)

A **cseresznyénél, meggyénél**, amennyiben nem szeretjük a „kukacot”, el kell kezdenünk a **cseresznyelég elleni védekezést szíromhullás után**, javasolom először a hosszabb várakozási idejű szereket (Mospilan, Decis, Judo) és később a rövidebbet (Karate Zeon) használni, mert egy kezelés biztosan nem elég, ha túlérésben hagyjuk, akkor tíz sem. A cseresznye legyek - mert több faj van - június elejétől egészen augusztus végéig szinte folyamatosan rajzanak, sajnos szinte minden cseresznye és néha meggy is megfertőződik. A **sárga lapok kihelyezésével** lehet szignalizálni, megfigyelni őket, de a ragacsos sárga lapoktól **teljes eredményt ne várjunk** különösen akkor ne, ha a szomszédunk semmilyen „akciót” nem tervez ellenük.

És amit nem lehet elégszer hangsúlyozni, **vigyázzunk a méhekre** és más hasznos rovarokra! Virágzó kultúrában - és közvetlen szomszédságában - nem használhatók méhekre veszélyes, de még mérsékelt veszélyes rovarölő szerek sem! Méhekre mérsékelt veszélyes szereket csak a csillagászati naplemente előtt 1 órával szabad elkezdni használni de legkésőbb 23 óráig be kell fejezni, mert különben reggelre nem bomlanak le és ugyanolyan pusztulást okoznak mint a méhekre kifejezetten veszélyes szerek!

Jegyezzük meg **NEM MEGY A „REGGEL KORÁN FELKELEK ÉS PERMETEZEK”** pl. Decis, Judo, Karate szerekkel, csak a méhekre nem jelölés köteles pl. Mospilan, Klartan, Monospel szerekkel.

Vigyázzunk egymásra és használjuk a védőfelszereléseinket is!

CSERKÉSZET VÁCSZENTLÁSZLÓN

„A dolgok napfényes oldalát keressétek, ne az árnyékosat!”

Cserkészként ez az egyik fontos törekvésünk, melyet a mozgalom alapítója, Lord Baden-Powell fogalmazott meg.

A cserkészzet kezdetei 1907-ig nyúlnak vissza, amikor a brit hadsereg tábornoka, Lord Baden-Powell (röviden Bi-Pi) Angliában megszervezte az első cserkész-táborot fiúknak. Célja az volt, hogy hozzájáruljon a fiatalok fizikai, szellemi, társadalmi és lelki fejlődéséhez, hogy értékes felnőttekké váljanak, akik hasznos tagjai lesznek közösségüknek, hazájuknak. Bi-Pi módszere nyomán a cserkésznevelés kiscsoportos rendszerű, színtere a természeti környezet és lényege a tevékenységközpontúság, a játékos és a cselekedve tanulás.

A mozgalom hazánkban is viszonylag hamar elterjedt, már 1912-ben megalakult a Magyar Cserkészszövetség. 1948-ban átmenetileg megszűnt a magyar cserkészzet, de 1989 után újraindult, és azóta is nagy népszerűségnek örvend. A cserkészzet jelenleg a világ legnagyobb ifjúsági szervezete. A cserkészjelszót – Légy résen! – számtalan nyelven több millió cserkész használja, és a Jó munkát! köszöntéssel üdvözlik egymást.

Turán több mint harminc éve jött létre az 1032. számú Kaszap István Cserkészcsapat. Időről időre Vácszentlászlóról is csatlakoztak fiatalok a csapathoz. A mi őrünk (Vadkacsák) 7 éve működik, ennek tagjaként rengeteg emlékezetes programunk volt az évek során: táborok, kirándulások, portyák, farsangi és szilveszteri bulik, őrsgyűlések. Tavaly ketten végeztük el a vezetőképzőt, annak reményében, hogy Vácszentlászlóról is minél többeket tudjunk bevonni ebbe a nagyszerű közösségbe. Néhány év kihagyás után szeptemberben tartottak toborzást a turai cserkészek a falunkban. Az esemény a Szent László Általános Iskola alsó tagozatosainak szólt elsősorban. Nagyon jó hangulatú

délelőttöt töltöttünk el a cserkészzet iránt érdeklődő iskolásokkal és szüleikkel. Sok-sok játék, kreatív tevékenységek és ügyességi feladatok révén ismerkedtünk a cserkészzet szellemiségével, melynek három alappillére az Isten, haza és embertársaink szolgálata.

A toborzás után egy őröt, a Hiúz őröt tudtuk megalakítani, amely egy picike őr (négyen járnak rendszeresen), de mindannyian lelkesek, érdeklődők, nyitottak. Köszönöm a szülőknek is, hogy mindenben támogatnak, segítenek. Ha megoldható, hetente tartunk őrsgyűlést, eleinte a fociöltöző feletti közösségi térben találkoztunk szombatonként, de a téli időszaktól kedden délutánonként vannak az őrsgyűlések az iskolában. Igyekszünk minden olyan elméleti és gyakorlati tudásra szert tenni, ami egy cserkész életében fontos: ismerkedünk a (kis)cserkész-törvényekkel, tájékozódunk a térképen, csomózást tanulunk. Sokat játszunk, rajzolunk, voltunk geoládát keresni, farsangoltunk közösen, vannak énekeink és a lelki- és imaéletre

is figyelünk. Most a legfontosabb feladatunk, hogy felkészüljünk a táborra, amely idén júliusban a Mátrában lesz majd. Kiscserkész avatás és újoncpróba is vár ránk.

Mivel mi a turai cserkészekhez tartozunk, a programjaink is hozzájuk igazodva, velük összehangolva szerveződnek. A jövőben szeretnénk még több általuk szervezett eseményen, raji programon, cserkésznapon, kiránduláson részt venni. A tervek között szerepel, hogy bővítenénk a vácszentlászlói cserkészek körét, örömmel látjuk azokat, akik kedvet kaptak, hogy cserkészek legyenek. A csapatunk megtalálható Facebookon is (Turai cserkészek), a programokról, aktualitásokról, a csapat életéről innen is lehet informálódni.

Jó munkát!

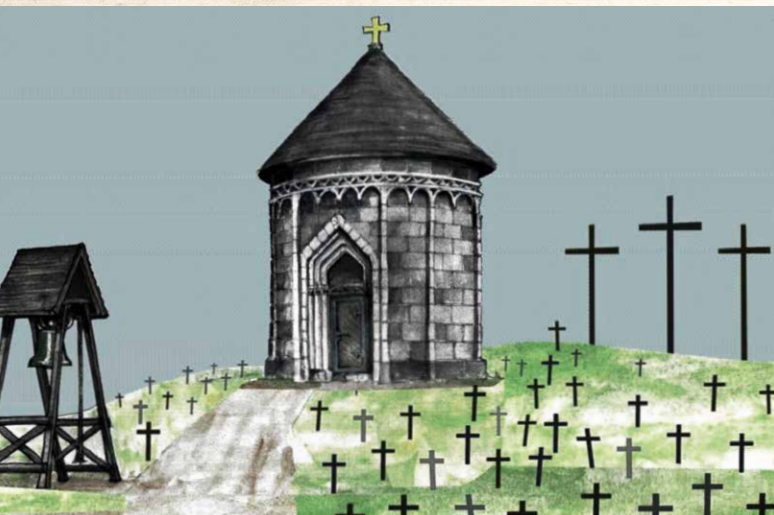
Vágási Laura

vagasilauraaa@gmail.com,

06-20-427-1235

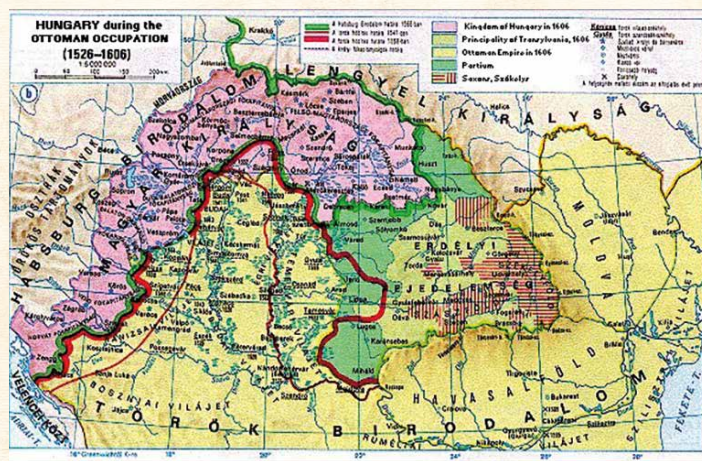
Szülőfalum, szép Szentlászló

Régi feljegyzések és a hiteles arckép másolat (V.)

Ez az a hely, ahol a Szent László forráslegenda valósággá változott. Ahol folyik a Hajta patak, ahol a lovagkirály nevére szentelték a régi templomokat, amiről a helyet is elnevezték Szentlászló falunak. Először a honfoglaló Kartal nemzetség, az Ákosok jöttek ide birtokolni a földet, majd a Péceliek, a Rozgonyiak, a Báthoryak gazdagodtak itt, később már hatalmaskodásba is kezdtek. Az 1284-es, majd az 1334-es oklevél írja először Zenthlazlow falu nevét, Mátyás király pedig a saját joghatósága alá vonta e terület erdőit és mezőit, hogy rendet teremtsen az úri birtokviszonyok között. Pl. 1362 augusztusában Mikcs bán unokája Ákos bátyjának parancsára familiárisaival együtt, elhajtotta Péter mester marháját Körvélyesről Dusnok faluba, az erdőt és a gyümölcsfákat

pedig vágni kezdték, még a szénát is elhordták. Egy másik 1469-es oklevél szerint a Rozgonyiak Szentlászló falujából a szomszéd birtok Bessenyei nevű jobbágya, éjszaka, elhajtotta Hágó Ambrus és Hágó Ágoston mind a 32 ártány, tölgyerdőben makkolt kővér disznóját. Ebből a középkori okmányból derül ki az is, hogy Hágó Ambrus és Hágó Ágoston testvérek az első, néven nevezett Szentlászlói jobbágyok voltak. Változatos, izgalmas volt itt a helyi történelem, de később még nagyobb bajok jöttek.

A Mohácsi vész után, 1529-ben már Hatvan várát is elfoglalták a törökök, sorra fosztották ki a környező falvakat, hódoltsági területté vált az egész Galga mente, így Szentlászló, Valkó, Ligetegyház, Ákosmonostor, Gedéd puszták is.

A török bejegyzések szerint Szentlászló falu a budai szandzsák szahijébe tartozott, először nyolc adófizető portával rendelkezett, ötezer akcse évi adót fizetett a defterárnak, aki magas rangú tisztviselő volt a pasalik pénzügyi adminisztrációjában. Az adóztatás sokféle volt, de soha nem elégítette ki a Budai pasát, pl. egy megölt török katona életét is fejadóval kellett megváltani, de a fizetett évi adón kívül még szénát, fát, vaját és robotmunkát is kellett beszo­lgáltatni.

A törökök amúgy nem törekedtek a lakosság nemzeti, vagy vallási megtérítésére, inkább az anyagi kiszípolozást tartották fontosnak.

A földesurak, püspökök mind elmenekültek. Pest-Pilis vármegye hivatala először Egerbe, majd a Füleki várba költözött, innen „irányították” a hódoltsághoz tartozó területeket. Ez főleg abból állt, hogy I. Ferdinánd királyi adóit, de még a földesúri és püspöki tizedeket is beszédtek. Mindezt a várkatonák kicsapongásai, portyázásai alkalmával.

A kispapok, Isten szolgálói, maradtak. Szentlászlón 1546-ban még a helyén volt András pap, Valkón is Tamás pap, de az 1559-es török adóirat szerint már mindketten meghaltak, Mihál diák megszökött a faluból.

Szentlászlón a legnagyobb prédi­um vagy pusztá Kaja Diváne timaré volt. A korabeli török feljegyzés szerint ezen a birtokon él Tót Máté nős, 150 juha van, Torbágyi Pál és testvére András, Petrös

György nős, Zsilnák Ambrus, Dani Bálint és Bacsó István nős, továbbá Hágó Petre, akinek 70 juha van.

Pár évvel később 1562-ben ezt a Szentlászlói pusztát már Ferhát bin Abdullah birtokolta, de ő csak haszonélvező, Veli timár szedte a dézsmát, akinek még plusz 50 kile szemes búza és 10 szekér széna is járt. Ebben a török nyilvántartásban volt még 6 nőtlen fiatal férfiú, akik Jászberény, amúgy Birin városból jöttek, de közülük 1564-ben ketten már meghaltak, négyen pedig megszöktek.

Egy következő Szentlászlói adat, vagy inkább feljegyzés még mindig a török hódoltságból való, de a Vatikáni Levéltárban találták meg. Majdnem száz évvel később, 1653-ban a Bosnyák származású Benlich Máté belgrádi ferences püspök járt itt. A római pápa (IX. Ince) megbízásából jött Magyarországra, hogy körbenézzen az elfoglalt területeken és bátorító hitet öntsön az itt élő katolikus emberek lelkébe. A jezsuita püspök nem veszélytelen és hosszú útján visszafelé Gyöngyösről Hatvanba, majd Turára érkezett, innen pedig két mérföldre a Szentlászló királyi tisztele­tere szentelt kerek templomba. A faluban már nem volt pap, de fogadta őt a vándormissziós licenciátus és a település népe. Misét mondott a Turai úti templomdombon, prédikált, buzdító latin beszédét egy jezsuita pap fordította magyarra. Közben megszentelt egy harangot, megbérmált 96 férfit és 123 nőt, akik a környező pusztákról, még Szentegyed faluból is jöttek. És ebből a Vatikánnak elküldött, kalligrafikus latin betűs, püspöki jelentésből tudjuk, hogy kis templomunkban egy szépséges oltár volt, vászonra festett Szent László képpel, Szt. István, Szt. Ilona, Szt. Erzsébet,

Szűz Mária szobrokkal.

A törökök a látogatást nem akadályozták, ami elsősorban a bátor püspök nagy tekintélyének, török nyelvtudásának is köszönhető.

Ebben az időben Szentlászló falu főleg katolikus lakosságát már elérték a reformációs tanok is, de 1683-tól létrejött az Európai Szent Szövetség összefogása, és később a török hadsereg óriási vereséget szenvedett Bécs alatt. A hódoltsági területeken, így Pest-Pilis vármegyében is, önkéntes hadnagyságok alakultak. Ebben az időszakban volt választott parasztkapitány Tóth Madarász Demeter Szentlászlói jobbágy is.

A török kiűzése után pedig a Habsburg elnyomás fokozódott. Ezekből a „pest elejin” portyázó hadnagyságból kerültek ki aztán a Rákóczi-szabadságharc (1703-1711) szentlászlói kuruc katonái, akikről így mondja szó szerint a feljegyzés: „Károlyi Sándor kuruc generális ezribe mentek mind a 24-en, neveiket nem is tudgyák”. Aztán a Pest-Pilis-Solt vármegyei monográfiából kiderül: kurucaink Boldog faluban és a Gödöllőn gyülekező Borbély Balázs brigadéros hadnagyság fegyveresei között harcoltak.

Később pedig már a labanc irányítású vármegye utasítására mindig csak

vonakodtak az ütközettől – mondván, a parasztvármegye nem a kurucok kergetésére van rëndölve. A Rákóczi-szabadságharcot leverték, de a török igától megszabadult a falu, a környező erdőből is visszatelepültek a Szentlászlói meggyötört emberek.

Már 1691-ben pecsétet, címet kapott a település, a mesteremberek is jöttek, mutatkoztak a polgárosodás jelei, Falapi Balázs volt Szentlászló falu bírója, az ősi Turai úti ekléziába

visszajöttek a katolikus egyház papjai, 1713-tól már Oláh Ferenc, majd Koricsánszky László szolgált a kerek templomban.

Szentlászlón növekedett a lakosság száma, már nem a rideg, legeltető állattartás, hanem a jövedelmezőbb földművelés, a gabona termesztése volt a meghatározó, elindult a Hajta patak malomkereke is.

A drága szentlászlói földek és erdők azonban a távoli, Kismartonban székelő fényes Esterházy hercegek birtokába kerültek. Megint a jobbágyvilág, további szenvedés, de az újabb reménykedés éve is következtek.

Mária Terézia uralkodásának elején, 1743-ban rakták le a Nagy (Fő) utcai új barokk templom alapkövét, amit két év alatt fel is építettek. Két katolikus temploma volt Szentlászló falunak. Az 1745. június 27-ére elkészült új barokk templomot is Szent László áldott nevére szentelték. Tán az sem véletlen,

hogy ebben az időben (1743-1783) került biztos helyre a Nagyváradról menekített Szent László-herma, második szent királyunk ereklyéje, annak ezüstözött mellszobra. Hányatott sorsú nemzeti ereklyénket ugyanis Zichy Ferenc győri püspök mentette át, végül is Győrbe, a Nagyboldogasszony Bazilikába, annak Héderváry kápolnájába.

Lovagkirályunk nemzeti ereklyetartójában megőrizték Szent László eredeti koponyacsontját a védő kapszulával együtt. Ennek a Hermának jelképes másolatát látjuk itt a Vác-Szentlászlói Községháza épülete előtt is.

És – nem feledve most helytörténeti írásunk folytatását – figyeljünk még kicsit a Szent László-herma további sorsára.

Két éve már, hogy magyarországi és külföldi tudományos szaklapokban, de az interneten is megjelentek a tudományos szenzációnak számító hírek: Sikeres (DNS) antropológiai-vizsgálatot végeztek a Szent László koponyaereklyén, amihez a Győri Egyházmegye is hozzájárult. Ezt a korszerű vizsgálatot a Magyarságkutató Intézet megrendelésére végezte egy nemzetközileg is elismert tudományos kutatócsoport, mégpedig az eredeti koponyából vett DNS kivonásával, a fagyökréből vett speciális, roncsolásmentes eljárással. A 2021-ben megtörtént vizsgálatról azt is tudjuk, Szent László genetikai örökítőanyaga olyan kiváló minőségben és nagy tisztaságban megőrződött, hogy a szekvenálást és az elemzéseket egy ma élő ember genomvizsgálatához hasonló, magas felbontással lehetett elvégezni. Az ún. Y-kromoszóma elemzés kétséget kizáróan bizonyította, hogy a vizsgált egyén az Árpád-ház egyenesági férfi tagja, tökéletesen megegyezik III. Béla szekvenciájával, ezzel pedig a koponya hitelessége is egyértelmű-

en igazolódott. Azaz, biztosra vehető, hogy a Szent László-herma lovagkirályunk csontjait rejt.

(Néhány személyi adat még Szent Lászlóról: kb. 1040-ben született, meghalt 1095-ben Nyitrán. Apja a sokáig száműzetésben élő I. Béla Árpád-házi király, anyja Richeza lengyel hercegnő, akit női ágon II. Ottó német-római császár unokájaként tartottak számon.)

A Szent László-herma anatómiai-antropológiai vizsgálatai arra utalnak, hogy egy teljesen egészséges, jó módban élő, europo-mongolid, ötvenes-hatvanas éveiben elhunyt, erős izomzatú, kiemelkedő aktivitást megélt emberről van szó.

A későbbi Szent László arckonstruktív vizsgálat is a Győri bazilika múzeumi termében és a Hittudományi Főiskolán történt. Alaposan körbejárták, elemezték az ereklye megmaradt csontjait, természetesen garantált biztonsági feltételek között, a hazai természettudományos élet legkiválóbb antropológusaival. A modern vizsgálathoz számítógépes szoftvert és antropológiai adaptációkat hívtak segítségül, majd a régi etruszk és egyiptomi gipszszobrok mintájára festették is, hogy jól láthatóak legyenek az arcvonások.

Az eredeti herma, a Szent László ereklyetartó jól ismert mellszobor képe a szakállas, hosszú hajú férfit mintázó szentet idézi, az új arckonstruktív, az ereklye dobozában lévő koponyacsont vizsgálata inkább az embert mutatja. Ennek teljes morfológiai vizsgálata adja meg a Szent László képet, arcvonásainak hiteles mását.

És most itt, szemtől szembe találjuk magunkat Szent László lovagkirály eredetin tiszta arckép másával.

Szülfalum szép Szentlászló!

Balogh Zoltán

Forrás:

- Váci Püspöki és Káptalani Levéltár digitalizált iratai
- A Váci Egyházmegye történeti névtára (Chobot Ferenc)
- Szent László király élete és tisztelete (Athleta Patriae)
- Jegyzet - Szentlászlói török idők (Takács József)
- Adatok, dokumentumok Vác-szentlászló életéből (Lukács András apát)
- Vác-szentlászló története (Asztalos István – Horváth Lajos – Kulcsár Valéria)
- Benlich Máté Belgrádi püspök jelentése (Borsa István – Tóth István György)
- <https://magyarnemzet.hu/kultura/2022/07/bebizonyosodott-hogy-a-szent-laszlo-herma-a-lovagkiraly-csontjait-rejti>

LÁTHATATLAN ÉLŐLÉNYEK

Baktériumokkal a környezetszennyezés ellen

A baktériumokat legtöbbször valamilyen betegséggel hozzuk összefüggésbe, ritkán gondolunk rájuk hasznos segítőként. Mivel szabad szemmel láthatatlanok, valójában észre sem vesszük, hogy mennyire benépesítik a környezetünket, és ritkán gondolunk el rajta, milyen sokféle fontos szerepet töltenek be a Föld élővilágában és mindennapi életünkben. Világszerte számos kutatócsoport próbál megoldást találni a környezetbe került szennyező anyagok visszaszorítására, amelynek egy fontos eleme lehet a különféle baktériumok használata. Ezen belül is kiemelt figyelmet kap a mindenhol jelen lévő mikroműanyag szennyezettség és annak felszámolása, amelyhez először a műanyagokon élő baktériumokat kell feltérképezni. A Vácsemlászlón családjával élő Dr. Szabó István egyetemi docenssel, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem - Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet Környezettoxikológiai Tanszékének vezetőjével beszélgettünk tudományos kutatómunkájáról, amelyben a vácsemlászlói tó is szerepet kapott.

Először is, mik azok a mikroműanyagok és miért fontosak az ezzel kapcsolatos kutatások?

Korunknak a műanyagszennyezés az egyik legizgalmasabb környezeti kérdése, nagyon jól példázza mindazt, amely miatt az egész környezetvédelmi gondolkodás elindult. Nem túl régóta, 1950-től létezik műanyaggyártás a világon, de jelenleg már 450 millió tonnát termelünk belőle évente, úgy, hogy ennek a mennyiségnek világszerte mindössze 10 százaléka kerül újrahasznosításra. Becslések szerint 4-500 év kell ahhoz, amíg egy PET palack lebomlik a természetben, de ezt sem lehet biztosan állítani, hiszen nincs még e téren elegendő tapasztalatunk. Az 5 mm-nél kisebb ún. mikroműanyag szennyezettség főként ezekből a környezetbe került bomló, széteső szerkezetű műanyag hulladékokból képződik és ma már nincs olyan környezeti elem, amelyben ne mutatnánk ki őket. A karsztvizeinkben éppúgy jelen vannak, mint a tavinkban vagy a termőtalajban. Ugyan az emberi szervezetre gyakorolt káros hatásuk egyelőre nem bizonyított, de már szinte minden szövetből (pl. máj, tüdő, vér, placenta) kimutatták a mikroműanyagok jelenlétét. Egyes tengeri madaraknál már tudományos vizsgálatok is alátámasztották, hogy az apró részecskék súlyos mértékben károsíthatják a bélrendszerüket ún. plasztikózist okozva. További probléma, hogy az előállításukhoz nagyon sokféle adalékanyagot használnak, amelyeknek különféle káros tulajdonságaik vannak, többek között a hormonháztartást is befolyásolhatják. Az ilyen szennyezések lebontásában fontos szerepet játszhatnak a baktériumok, mert közöttük lehet olyan, amelyek fehérjei (enzimek) képesek lebontani olyan bonyolult polimer szerkezeteket is, mint a műanyagok. A tudomány folyamatosan keresi, hogy mi lehet a megoldás annak a töméntelen mennyiségű műanyag hulladéknak a felszámolására, amely hulladékként kijut a környezetbe. Ezért is nagyon érdekes, hogy milyen baktériumok utaznak műanyagok felületén és hogy tudják-e hasznosítani ezeket az anyagokat. Ismert tény az is, hogy vannak a baktériumok között növényekre,

állatokra, sőt az emberre veszélyesek is, és sajnos ilyenek is utazhatnak a mikroműanyagokkal, amit szintén figyelünk kutatásainkban.

Úgy tudom, éppen ez volt a témája annak a kutatásnak, amely során egy új baktériumfajt sikerült leírni. Hogy történt ez pontosan?

Néhány éve családi nyaraláson voltunk a görög tengerparton, ahol a kislányom, aki már pici kora óta be van oltva a környezetvédelemmel, kagylók helyett egy marék szívószálat gyűjtött a strandon és nagy felháborodással mutatta nekem, hogy milyen sokan szétdobálják a szemetet. Később együtt szedtük össze, amit még találtunk és közben megkérdezte, hogy lehetnek-e ezeken bacik, mire azt mondtam, nézzünk utána. Hazahoztuk, kollégáimmal megvizsgáltuk a szívószálat és bebizonyosodott, hogy nemcsak tele van „potyautas” baktériumokkal, de egy új fajt is sikerült fellelni rajta, amely a *Parvularcula mediterranea* nevet kapta, a származási helye, a Földközi-tenger után. Ennek kapcsán kezdtem el gondolkodni egy olyan rendszer kialakításán, amelynek segítségével azt lehetne kutatni, hogy milyen baktériumok élnek a különböző műanyag felületeken. Természetesen már korábban is folytattak hasonló kutatásokat, de én próbáltam egyedi és egyszersmind egyszerűen kivitelezhető megoldást találni erre. Az ötlet lényege az volt, hogy a mintagyűjtéshez műanyagdarabkákat tegyünk ki a vízbe úgy, hogy bizonyos idő elteltével vissza is tudjuk gyűjteni ugyanazokat. Végül kitaláltunk egy sajátos eszközt, amit 2021-ben új kutatási módszerként publikáltunk. Ennek során egy rozsdamentes teatojást töltöttünk fel összevágott mikroműanyag darabkákkal és kihelyeztük őket a vácsemlászlói tóba. Az első kísérletben két hónapig voltak kint a teatojások tesztelés céljából, és szerencsésen kiállták a téli időjárás viszontagságait is. Később, arról is meg kellett győződnünk, hogy a felületükön talált baktériumok valóban csak a műanyagokon kapaszkodnak meg,

ezért többféle anyagot is kihelyeztünk: az egyik teatojásba üvegyöngyöt töltöttünk, a másikba fadarabokat, a továbbiakba pedig különböző műanyagokat. Amikor egy anyag bekerül az élővizekbe, akár üveg, fa vagy fém, előbb-utóbb ráakódik egy úgynevezett bakteriális biofilm réteg, de a kísérletekből kiderült, hogy a műanyagok felületét teljesen egyedülálló baktériumközösség népesíti be. A baktériumok valószínűleg használják is a felületet, amin megtelepedtek: egyesek például lehet, hogy megkezdik a lebontást, más baktériumok számára pedig éppen ezek a köztitermékek lehetnek fontos tápanyagok. Az így összeálló biofilmben egyre bonyolultabb, egyre izgalmasabb baktérium közösség alakul ki a mikroműanyagok felületén. A vácszentlászlói tóból begyűjtött mintákon lévő baktériumokat genetikai és tenyésztési módszerrel is vizsgáltunk, amelynek következtében lehet, hogy lesz egy vácszentlászlói fajleírásunk is nemsokára. Az idő sürget, mert, ha egy másik kutatócsoport megtalálja ugyanazt a baktériumfajt valahol a világban és ők gyorsabban leírják, akkor azt már nem mi jegyezzük.

Nem okoz ez a versengés egy folyamatos stresszt?

Az ilyen típusú kutatásoknál mindig fennáll annak a lehetősége, hogy megelőzzenek minket. Ez nemcsak idő, de költségigényes tevékenység is. Korábban volt egy faj a Balatonban, amit le akartunk írni, és az egyik mentorom nagyon örült volna, ha sikerül egy, a mintavételhez közeli balatoni településről elnevezni egy baktériumot, de az utolsó pillanatban kínai kutatók megelőztek minket. Nagyon sok fajleírást csinálnak olyan kutatóintézetekben, ahol a kézi munkaerő, a tudósok száma és a rendelkezésre álló eszközállomány túlnövi a mi hazai lehetőségeinket, így gyakran futunk versenyt az európai, kínai vagy indiai kutatókkal. Persze végül, ha mégis sikerül, az hatalmas dolog, ezért is ösztönöz az ilyen típusú munka.

Hogyan kezdte el foglalkozni ezzel a kutatási területtel?

A rendszerváltást követően Magyarországon, a környezetvédelmi szempontok megerősödésével egyidőben, elindult a szennyezett területek feltérképezése, és ezen belül egy fontossági sorrend felállítása. Az első helyen az egykori szovjet laktanyák, illetve a hazai olajszenyezések kármentesítési szerepeltek, ami nem meglepő, hiszen a világon regisztrált szennyeződéseknek is több mint felét az olajszenyezések teszik ki. Ezek egyben a legveszélyesebbek közé is tartoznak, mert egy liter benzinnel lévő benzollal több millió liter vizet lehet határérték felett elszennyezni. Közvetlen károsításuk is jelentős, hiszen elégetésükkel üvegházgázokat juttatunk a levegőbe, sőt a műanyagokat is ezekből állítjuk elő. A korábbi és jelenlegi főnökeim, kutató kollégáim mikrobiológusok és kémikusok voltak, akikben felmerült, hogy a környezeti szennyeződések felszámolását és a mikrobiológiát össze lehetne hozni valahogy. Ennek érdekében megpróbálták kideríteni, hogy találnak-e itthon olyan mikroszervezeteket, amelyek képesek ezeket a szennyeződések metabolikus úton lebontani, vagyis olyan módon átalakítani, hogy aztán probléma nélkül visszakerülhessenek a környezetbe, ideális esetben szén-dioxid és víz formájában. Ebben a folyamatban a baktériumokat hívták segítségül, amelyeket hazai szenne-

zett területeken leltek fel. Közülük akadt olyan is, amelyeket még soha senki nem talált meg korábban. A *Chryseobacterium hungaricum* volt az első, az akkori tanszék munkatársai által felfedezett baktériumfaj, amit még néhány követett, s amely kutatások egy részében már magam is részt vettem. Az azóta eltelt időben négy új baktériumfajt írhattam le, ezek közül kettőt olajjal szennyezett kárhelyen találtam.

Hogyan történik a fajleírás és ki adhat nevet az újonnan felfedezett baktériumfajoknak?

Mindig az nevezi el, aki felfedezi, de ezeket a megnevezéseket elég komoly szabályokhoz kötik: a név elején szereplő családnév adott, a fajt lehetőség szerint valamilyen tulajdonságáról vagy esetleg a megtalálási helyről szokás elnevezni. Az új faj leíráshoz szükséges vizsgálati módszerek egyre összetettebbek, így ma már nem kizárólag a külső jegyek alapján azonosítjuk be őket, hanem genetikai alapon is, vagyis DNS-t izolálunk ezekből a baktériumokból. Természetesen a korábban elvégzett hagyományos módszerek mindegyikét is alkalmazzuk, és csak mindezen tesztek együttes elvégzése után mondhatjuk ki, hogy valóban egy új fajt izoláltunk. Végül ezek összességéből állítható össze egy fajleíró cikk, jellemzően angolul. Amennyiben a kész cikket a nemzetközi bírálók és a szerkesztők is elfogadják, akkor az ember már magáénak tudhatja a leírást.

Mennyi az esélye annak, hogy valaki új baktériumfajt találhat?

A baktériumfajok nagyon különböznek az összes többi élőlénytől, mert még mindig nagyon keveset ismerünk belőlük. Becslések szerint a tengeri és szárazföldi emlősöknek a 99%-át ismeri már az ember, míg a baktériumoknak kevesebb mint 0,1%-át. Ez alapján tehát még mindig elképzelhetetlenül sok ismeretlen faj lehet a környezetünkben. Ezek az élőlények már hárommilliárd éve népesítik be Földünket és változtak együtt az itteni körülményekkel, tehát olyan nagy a diverzitás, amit el sem tudunk képzelni. Mindenhol mindenféle változataik vannak, élnek és túlélnek olyan körülmények között is, amelyekre az ember nem lenne képes és közben akár olyan anyagokat is elfogyaszthatnak, amik számunkra mérgezőek. Sokukat azonban nem tudjuk izolálni és laboratóriumban tenyészteni, ami a leírásukat még tovább nehezíti.

Melyik az a kutatási terület, ami még foglalkoztat?

Jelenleg van egy doktorandusz hallgatóm, aki lisztkukac lárvákkal próbál meg lebontani különböző szerves hulladékokat. A rovarok felhasználása az organikus anyagok lebontásában most egy komoly európai célkitűzés, egy olyan (körkörös) gazdaság létrehozását helyezve előtérbe, ahol minden organikus hulladékot a lárvákon keresztül vissza lehet forgatni. Például ha a zöldhulladékot megeszik a lárvák és utána azokat is fel lehet használni, akkor ez már részben megvalósul. Vannak országok, ahol a rovarévs elterjedt, hétköznapi dolog, néhány termékben már nálunk is felhasználják a rovarfehérjét, rovarlisztet, például hipoallergén kutyatápokban a fehérje mennyiség növeléséhez. Lehet, hogy az olvasóknak idegen a rovarfogyasztás, de ha azt mondom, hogy ezeket például lehetséges csirke, vagy haltáplálékként is felhasználni, akkor talán már nem is olyan furcsa ez a felvetés.

A másik fontos kutatási területünk a különböző toxikológiai tesztek és vizsgálatok, amelyek során felderítjük, milyen élettani hatása van a környezetbe kerülő kémiai anyagoknak. Sajnos napjainkban olyan sokféle anyaggal terheltük a környezetünket, hogy némelyek együttes hatása már kisebb koncentrációban is nagyon jelentős lehet. Kollégáim például kimutatták, hogy bizonyos növényvédőszeres és gyógyszermaradványok együttes előfordulása károsító hatásukat jelentősen felerősíthetik, ami a vízi élővilág számára komoly problémát jelenthet, hiszen előfordulhat, hogy egy tóban, mindkettő jelen lehet egy időben. A tanszéki és intézeti kollégáimmal különböző saját fejlesztésű ökotoxikológiai tesztek segítségével térképezzük fel ezeket a hatásokat.

Mennyire befolyásol vagy tölt el aggodalommal a mindennapokban ennek a rengeteg információnak a birtoklása?

Az említett környezeti problémákon túl a legjelentősebb problémának jelenleg a klímaváltozást és annak hatását látom. A tavalyi évben bebizonyosodott, hogy egyetlen száraz, forró évszak mekkora károkat tud okozni itthon is. Magyarország korábban például soha nem szorult kukori-

caimportra, de az elmúlt évben az extrém időjárás miatt ez mégis megtörtént. Ez fontos kihívás és szükségesnek érzem, hogy beszéljek róla valamilyen módon az előadásaimon és otthon a gyerekeimmel is, mert elképzelhető, hogy az a világ, amiben a következő generációk felnőnek majd, sokkal szűkösebb lesz lehetőségeiben, mint a jelenleg megszokott. Ezért is fontos, hogy a környezet megóvásának jelentőségére a gyerekek már egészen kicsi koruktól ráérezzenek és kialakuljon bennük egyfajta tudatosság ezzel kapcsolatban. Az elmúlt években nálunk már családi hagyomány, hogy nyáron elmegyünk a PET Kupára, ahol beülünk egy kenuba és közelről megtapasztaljuk, hogy az ember fogyasztása okán mennyi hulladék van a Tiszán, és megpróbáljuk a partokat az önkéntesekkel együtt megtisztítani. Ilyenkor az is jó, hogy egy hétig együtt vagyunk a természetben, sátrazunk, sokat beszélgetünk arról, amit napközben látunk. Ugyanilyen jó gyakorlatnak gondolom az immár hagyományos vácszentlászlói települési hulladékgyűjtő akciót, amelyen idén százánál is többen vettek részt. Úgy érzem, hogy ezekkel együtt a környezetvédelmi oktatás is nagyon fontos ahhoz, hogy a megfelelő hozzáállás tudatosuljon az emberekben és a tiszta környezet olyan magától értetődő értékévé váljon, mint például Ausztriában, ahol nem látni szemetet az út szélén vagy települések a környezetében. Nálunk Vácszentlászlón a természetes élőhelyek eltűnése, az illegális hulladéklerakás és -égetés, az árokparton „elhagyott” energiatalos dobozok, vagy a gyorséttermi szemét és az égő csikk kihajtása a kocsik ablakán még mindig azt jelzik, hogy van mit tenni a környezetvédelem érdekében. Az említett tevékenységek ugyanis nem csak közös környezetünket teszik tönkre, hanem mindannyiunk jólétét és egészségét is veszélyeztetik. Kicsit abban reménykedem, hogy a megszerzett tudással segíthetek abban, hogy mások is jobban megértsék, hogy ez a gyakorlat miért nem folytatható így.

Köszönöm a beszélgetést, és hogy bepillanthattunk a tudomány érdekes világába.

Zádori Mónika

ANYÁK NAPJA AZ ÓVODÁBAN

**„Anyá, anyá édesanya, nem ölel úgy senki más, Anyák nélkül mit sem érne ez a kerek nagyvilág.”
(Bartos Erika)**

Meghatóan telt óvodánkban az anyák napi ünnepség. Minden csoport külön szervezte meg saját csoportszobájában az anyukák köszöntését. A gyermekek hatalmas lelkesedéssel tanulták a verseket, énekeket, készítették az ajándékot, ami persze titok volt az anyukák előtt. A nagy napon megtelt a csoportszoba a kockákkal, társasjátékokkal játszó anyukákkal és gyermekekkel. Közben, amelyik gyermek megéhezett, meghívhatta anyukáját is egy közös tízórázásra. Mindenki örömmel vett részt az anya-gyermek játékon a tornateremben, ahol gyermekkereső, anyafelismerő, mozgásos ügyességi versenyjátékokkal, táncos feladatokkal szórakozhattak együtt gyerekek és anyukák. Ezt követően köszöntötték fel édesanyjukat a gyermekek egy közös verssel, dallal és adták át nekik a virágot és a kis kezük által készített ajándékot. Az anyukák könnyes szemmel és meghatódott büszkeséggel ölelték magukhoz gyermeküket.

Simáné Makádi Éva óvodavezető

Születés

- Horváth Noel** – Horváth József és Nagy Viktória Ilona gyermeke
Hoffer Kende Kornél – Hoffer Zsolt és Fellner Zsuzsanna gyermeke
Potyók Dominik Dávid – Potyók Alex és Kálomista Vivien gyermeke
Terdik Kendra – Terdik Tamás és Maties Cristina gyermeke
Soltész Dorina – Soltész Ádám és Magyar Kitti gyermeke
Szluca Boglárka – Szluca Péter Pál és Zsurka Fruzsina gyermeke
Kopka Zalán József – Kopka Richárd és Csatlós Borbála gyermeke

Házasságkötés

- Mészáros Tamás – Tömör Brigitta
 Zólyomi József Kornél – Mező Marilène
 Barna Balázs – Nespál Rita

Halálozás

- Pintér József Mihályné 79, Gódor András Tamásné 45
 Rosnyai Miklós Lőrinc 71, Lukács Gáborné 92
 Czira Tibor Józsefné 79, Horváth Gáborné 80
 Klung Sándorné 81, Horváth Zoltánné 66
 Szalontai Józsefné 77, Szabóné Takács Margit 60
 Balog Ferencné 69, Sárfi József István 73
 Balog József 81, Balog Sándorné 75
 Jermi András Rafaelné 76, Maszlag Ferencné 86
 Botlik József 63, Kreisz Lászlóné 86
 Unoka Imre 43, Dr. Dóka Józsefné 85

NYÁRI TÁBOROK A MŰVELŐDÉSI HÁZBAN

1. Akrobatikus Rock and roll

2023. június 19-23-ig naponta 8-16-ig
 Tánc órák, sportvetélkedők, kézműves foglalkozások, napi 3 x étkezés, 27000 Ft/ fő hét (testvérkedvezmény van)
 Táborvezető: Horváth András
06 (30) 634-0939

2. Családsegítő tábor

2023. július 31-augusztus 4-ig
 A településen élő rászoruló gyermekek részére.
 Táborvezető: Kovács Viktória
06 (30) 693-5927

3. Oratórium / hittan tábor

2023. augusztus 7-11-ig
 A tábor nem az épületben lesz, az ebéd lebonyolításában veszünk részt.
 További információk:
 Szabóné Péli Anasztázia
06 (20) 440-4930

4. Mazsorett és tánc tábor

2023. augusztus 21-25-ig
 Vendég oktató: akrobatika, játékok, kézműves foglalkozás
 Napi 3 x étkezés, 25000 Ft/ fő hét
 Jászberényi Állatkert látogatása.
 Táborvezető: Vajda-Szaluter Tünde
06 (20) 427-6737

A táborainkra minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Grébel Lajosné

HÁZIORVOSI RENDELŐ

28/485-105, 28/485-072

RENDELÉSI IDŐ

hétfő, szerda, péntek 8⁰⁰-12⁰⁰
 kedd, csütörtök 8⁰⁰-10⁰⁰, 17⁰⁰-19⁰⁰

ORVOSI ÜGYELET:

+36 70 370-3104
 2100 Gödöllő, Szabadság tér 3.

ÜGYELETI REND:

Hétköznap 18⁰⁰ – 08⁰⁰;
 Hétvégén 08⁰⁰ – 08⁰⁰
 Ünnepek és munkaszüneti napokon: 08⁰⁰ – 08⁰⁰

TÁJÉKOZTATÓ AZ AKTUÁLIS HULLADÉKGYŰJTÉSI RENDRŐL

Kommunális hulladék-
szállítás péntekenként

Zöld hulladékszállítás
minden páros héten:
május 5., 19., június 2., 16., 30.

Szelektív hulladékszállítás
minden páratlan héten:
május 12., 26., június 9., 23.

A hulladékgyűjtési naptár és
egyéb aktuális információk:
www.szelektivkft.hu

PROGRAM:

9⁰⁰

Megnyitó

FŐZŐVERSENY

A csapatok jelentkezését Grébel Lajosné várja a művelődési házban

KISPÁLYÁS LABDARÚGÓ BAJNOKSÁG

(nevezés a helyszínen)

14⁰⁰

Óvodások műsora,
Akrobatikus Rock and Roll,
Mazsorett csoport

14³⁰

Mosolyra Hangolók műsora

15³⁰

RICSI BOHÓC
(Mesekocsi Színház)

16³⁰

IRIGY HÓNALJMIRIGY KONCERT

18⁰⁰

**DÁNYI IFJÚSÁGI
FÚVÓSZENEKAR**

19⁰⁰

BRAND ZENEKAR

PROGRAMOK: Arcfestés, lufi-hajtogatás, **Egész nap:** légvárak, láncos körhinta felnőtteknek és gyermekeknek. Kézműves kürtőskalács vásár és büfé a helyszínen.

Vácszentlászlói Kisbíró

XXXII. évfolyam 1. szám

2023. május

Felelős kiadó:
Vácszentlászló Község
Önkormányzata

Levélcím:
2115 Vácszentlászló,
Zsámboki út 2/a.

Nyomdai előkészítés:
Dimoni Iparművészeti Bt.
2170 Aszód, Kossuth L. u. 3.

Nyomda:
Készült 800 példányban a
PrimaPrint Kft.-nél

A kiadásért felel:
Horváth László Tibor
polgármester

Felelős szerkesztő:
Zádori Mónika
06 (30) 433-4802
kisbиро2021@gmail.com